

ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ฉันท์ภาษามคร

สอบ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๓

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามครโดยฉันท์ลักษณะ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันท์อะไร แจ่มชื่อไว้ด้วย ฯ

ในสมัยเมื่อการถือพระพุทธศาสนาในอินเดีย เกิดแยกกันเป็นนิกายฝ่ายเหนือและนิกายฝ่ายใต้ นั้น พระสงฆ์ทั้ง ๒ นิกาย ก็ถือพระธรรมวินัยตามพระไตรปิฎกด้วยกัน แต่นิกายฝ่ายใต้ถือพระวินัยเป็นสำคัญ ส่วนพวกนิกายฝ่ายเหนือถือพระปรมัตถ์เป็นสำคัญ ด้วยคติของพระสงฆ์นิกายฝ่ายใต้มุ่งหมายจะรักษาพระธรรมวินัยตามซึ่งพระอริยสาวกได้ทำปฐมสังคายนาไว้ให้มั่นคง ประสงค์จะให้พระพุทธศาสนาคงอยู่อย่างพระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน มิให้ผันแปรไปเป็นอย่างอื่น ส่วนคติของพวกนิกายฝ่ายเหนือมุ่งหมายจะเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มหาชนเลื่อมใสแพร่หลายเป็นสำคัญ ผิดกันดังนี้ พวกพระสงฆ์นิกายฝ่ายเหนือคิดเห็นว่า วิธีสอนพระพุทธศาสนาแต่ก่อน ซึ่งพระสงฆ์ประพฤติดรรับดับกิเลสตนเองให้เป็นเยี่ยงอย่าง แล้วชักจูงคนทั้งหลายให้ประพฤติตามนั้น เป็นทางแคบ เพราะว่า คนที่กิเลสกล้า ปัญญาต่ำ คิดไม่เห็นประโยชน์ ก็มีใครเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จึงคิดวิธีใหม่เปลี่ยนเป็นมุ่งหมายเกลี้ยกล่อมจูงคนให้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเสียก่อนแล้วจึงสั่งสอนให้ระงับดับกิเลสต่อภายหลัง เรียกว่าวิธี “มหายาน” หมายความว่า เป็นยานพาหนะอันกว้างใหญ่ ที่จะรับชนสัตว์ข้ามสังสารวัฏ แล้วเลยเรียกลัทธิเดิมว่า “หินยาน” หมายความว่า เป็นยานพาหนะอันคับแคบ

แต่พวกนิกายฝ่ายใต้ เรียกนามนิกายของตนเองว่า “สถวีระ” หมายความว่า เป็นนิกายเก่าแก่ และเรียกอีกอย่างหนึ่ง “สาวกยาน” หมายความว่า เป็นยานพาหนะของพระพุทธสาวก แต่คนทั้งหลายในชั้นหลัง มักเรียกตามคำที่พวกมหายานขนานไว้ว่า “หินยาน” โดยมาก

เมื่อลัทธิของมหายานเกิดขึ้นด้วยความมุ่งหมายดังกล่าวมา ต่อมา พระสงฆ์ฝ่ายมหายานก็แก้ไขคติในพระพุทธศาสนาผันแปรไปเป็นลำดับ เป็นต้นว่า พระนิพพานตามคติเดิมถือว่า บุคคลจะพึงถึงได้แต่ด้วยเป็นพระพุทธเจ้า หรือเป็นพระปัจเจกโพธิ หรือเป็นพระอรหันตชินาสพ พวกมหายานถือว่า ไม่ควรมุ่งหมายที่จะเป็นพระปัจเจกโพธิ หรือเป็นพระอรหันตชินาสพ เพราะจะไปพระนิพพานแต่ตัว ไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ควรมุ่งหมายแต่พุทธภูมิอย่างเดียว จะได้พาผู้อื่นข้ามสังสารวัฏเสียก่อน แล้วตนเองจึงเข้าพระนิพพานต่อภายหลัง เมื่อความนิยมมีเช่นนั้นเป็นค้ำ ก็สั่งสอนคนทั้งหลายให้มุ่งหมายเป็นพระโพธิสัตว์ แทนที่เคยมุ่งหมายให้บรรลุมรรคผลมาแต่ก่อน เมื่อใครได้บำเพ็ญคุณวิเศษ เช่น เคยนับถือว่าเป็นพระอริยบุคคล ก็ถือว่าเป็นพระโพธิสัตว์ จึงเกิดการนับถือพระโพธิสัตว์เป็นสำคัญขึ้นในลัทธิมหายาน ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ฉันทภาษาบาลี

พ.ศ. ๒๕๔๓

ปฐยวรรค

ตทา หิ ชมพุทฺธิปสฺมี	โลกนาถสฺส สวากา
เอวํ ทฺวิธา วิภาคํ ว	อาปชฺชิสฺส นิกายโต
เย ทกฺขิณนิกายญฺจ	เย จุตฺตรนิกายิกา
ภิกฺขุ เตสฺส นิกายेषฺสุ	สพฺเพ ธมฺมปฺรายนา
สทฺธมฺมํ ปฏฺธิปชฺชิสฺส	ปิฎกคฺคตฺยสมฺมตํ
ปจฺฉา เจเตสฺส เต ภิกฺขุ	เย ทกฺขิณนิกายิกา
ปธานํ วินยํ กตฺวา	ปคฺคณฺหิสฺส อเสสโต
เย จ สงฺกหิตา ธมฺมา	วเร ปชฺมสงฺกहे
เต จิรญฺจิตฺติเก กตฺวา	อิจฺฉิสฺส อนุรกฺขิตุํ
พฺพุเรน เทสิโต ธมฺโม	ปณฺเฑตโต วินโย จ โย
ตมิจฺฉิสฺส จิรํ กาลํ	ปติญฺจาเปตฺตเมกโต
อุตฺตเร ตฺว นิกายสฺมี	ภิกฺขุ สมฺพุทฺธสาสนํ
เอกนฺเตน ปสาเทตฺตุํ	อิจฺฉิสฺส พฺพุเก ชเน

อินทรวงศ์

ตสฺมี นิกายมฺหิ จ อุตฺตเร ยตี
 ปุพฺเพ ว ภิกฺขุ อิธ สีลญฺจิตา
 ธมฺมํ จริตฺวา อมตํ อุปาคตา
 ปจฺฉา ปเรสมฺปิ อิมํ ปกาสะยํ
 สมฺพาธญฺโต วิธิํ ทุกกโร อยํ
 ทุมฺเมธญฺตา หิ พฺพุ ปณฺชชฺชา
 คตฺตา อลตฺวา ปฏฺธิปตฺติยา คณํ
 นุปฺปาทยิสฺส ปสาทมคฺคตโน
 อิจฺเจวมาจินฺตฺย ปุคฺคเล พฺพุ

วสันตคิลก

กตฺวา ปสนเน วรพฺพทฺสสเน
 ปจฺฉา กิเลสุปฺสเม นิเวสยฺ
 เตหฺตฺตโน สทฺธิ วิสาลภาวโต
 อคฺคํ มหายนมิตฺธีร วุจฺจเต
 สห ทินยานนฺติ ปวฺจจตีตฺรา
 ปจฺฉา จ อุตฺตรนิกายิกภิกฺขโว เต
 สทฺพพฺพตฺต สาสนจิริฎฺฐิติกามภูตา
 โลกสุส ฐมฺมวรมेतฺต ปกาสยนฺตา
 วิตฺถาริตํ จ ปฏฺฐิรูปมกํสุ เอตํ
 นิพฺพานเมตฺต วิมลํ สุวิสุทฺธกํ ยํ
 พุทฺธาทิปณฺณิตฺตเนหฺพฺลพฺกนียํ
 นิจฺเจยฺย ตมปิ ปจฺฉํ ว นโรภิปตฺตํ
 ปตฺตเจยฺย สทฺพพฺพนตฺตายิธ พุทฺธภาวํ
 โย ปุคฺคโล อธิคฺตคฺควิเสสภูโต
 สมฺภาวโต ส อริโยติ อโธ ว ปุพฺเพ
 เอเต ตฺว ปารมิกโร วรโหริสฺสคฺตํ
 เอตํ วทีสุ กุสฺลสฺส สมิทฺธิปตฺตํ
 เอวณฺหิ อุตฺตรนิกายิกลทฺธิยาปิ
 โส โหริสฺสคฺตนิยโม อุตฺปาทีเยวาทิ ฯ

พระเทพเวที ฐมฺมเสฏฺโฐ วัดชนะสงคราม
 สนามหลวงแผนกบาลี

แต่ง
 ตรวจแก้.